

G. A-Né Mint Ápolónő

Én vagyok a képen ápolónői egyenruhában, 1944-ben. Na, jött a sárga csillag, a tanévnek vége, kijárási korlátozások, csillagos ház elrendelése. Anyámmal rengeteg lakást megnéztünk, sehol nem találtunk helyet, mígnem a szemben levő házból, a Garay utca 4-ből, ami csillagos ház volt, valaki megszólította anyámat, hogy ő minket látásból jól ismer, és följánlja az egyik szobáját. Odaköltöztünk. Rettenetes volt. Össze kellett kapkodni mindent, és leltárt kellett csinálni, hogy mit vihetünk magunkkal, és ez nagyon szűkre szabott volt. Az ágynkat vittük át és személyes holmit. Szekrényt, asztalt, fotelt nem, de hát abban a lakásban is volt berendezés. Már előtte le kellett adni a rádiót, szőnyeget, hogy a magyar nép ajándéka a németeknek. [Zsidók tulajdonában 1944 áprilisától nem lehettek rádiókészülékek. (Ezt megelőzte a telefonok kötelező beszolgáltatása.) Április 7-től korlátozták a zsidók utazását, nem használhattak személyautót, motorkerékpárt, nem utazhattak vasúton, taxin, hajón vagy társasgépkocsin. Kijárási tilalmat a csillagos házak kialakítása után vezettek be: 1944 június végétől ezeket a házakat csak meghatározott időpontok között volt szabad elhagyni. (Gonda László: A zsidóság Magyarországon 1526--1945, 221--222 oldal, 226. oldal.) -- A szerk.] A csillagos háznak volt egy olyan hozadéka, hogy abban a lakásban összetalálkoztunk két fiatal nővel, akik a Bethlen téri szükségkórházban dolgoztak. Ez a szükségkórház úgy jött létre, hogy az Amerikai úton volt a zsidó Szeretetkórház, aminek az épületét elvették, és beköltöztették a Bethlen téri zsidó iskola épületébe. Ez azzal a céllal jött létre, hogy a kistarcsai internálótáborban megbetegedett zsidókat itt fogják gyógyítani. Tehát egy őrzött épület volt, volt, hogy fegyveresek őrizték. Ez a két fiatal nő ott volt segédápoló, és 1944 májusában bevettek minket a testvéremmel oda dolgozni. Tehát bekerültem a kórházba 16 évesen, olyan gyerekként, akinek addig egyetlen kötelessége az volt, hogy jól tanuljon. Otthon legfeljebb a mosogatásnál törölgettem. Egy negyvenágyas kórterembe kerültem, ahol szalmazsákok és

priccsek voltak. Az iskola tornaterme volt berendezve. Egy olyan ápolónőhöz kerültem, aki leült tanítani, hogy milyen egy kórház, hogyan kell dolgozni. Hihetetlenül sok emberséget éltem meg a kórházban. A munkám meglehetősen nehéz volt, kondérokot kellett cipelni, ételt kiosztani, edényeket összeszedni, elmosogatni, ágytálazni. De az egésznek volt egy légköre, egy teljesen pozitív légköre. Jók voltak egymáshoz az emberek. Például valamikor júliusban hívott a nővér, hogy az L. doktor úrnak ki kell mennie az Elemér utcába egy beteget megnézni, menjek vele, és vigyem a vérnyomásmérőt. Azt gondoltam magamban, hogy letörök a doktor úr keze, ha ő viszi. De nem mertem visszabeszélni, vittem. Később kiderült, hogy azért küldött el, mert akkor halt meg egy idős beteg a kórteremben, és meg akartak kímélni attól, hogy ott legyenek, amikor meghal egy ember. 1944 közepén. Bombázások és minden közepén. Fontos volt nekik, hogy ne lássak valakit meghalni. Amikor a csillagos házat ki akarták üríteni [Ez már nem Garay utcai ház volt, hanem egy Rákóczi úti csillagos ház. -- A szerk.], egy másodperc alatt elhatároztuk, hogy elmegyünk a másik kapun. Abban az egy szál ruhában, ami rajtunk volt, csillag nélkül persze, jobbról-balról belekaroltunk anyámba. Emlékszem, egyfolytában azt mondtam, hogy ?Anyukám, viselkedj úgy, mintha a gyereked valami jópofa történetet mesélne. Ne ezzel a kétségbeesett arccal menj?. Elmentünk a Hernád utcába a nyomdász nagybátyám keresztény barátjához, hogy tudnak-e segíteni. Az asszony sírva mondta, hogy nem tudnak befogadni. Mit csináljunk? Maradt a Bethlen tér. Elmentünk a kórházba, ahol természetesen befogadtak minket. Anyámat is felvették segédápolónőnek. Hol volt hely? Hát a fertőző osztályon. Később annyira tele lett a kórház, hogy egy ilyen kis ablaktalan raktárhelyiséget teleraktak polcokkal, és ott aludtunk a polcon. November elején jött a rendelet, hogy az 1904 és 1928 között született nőknek be kell vonulni. Ugye anyám 1904-es volt, én 1928-as. És akkor anyám azt mondta, hogy őt nem fogják hajtani. Nem mentünk el. És nem jelentett fel minket senki, mert azzal, hogy bementünk a kórházba, eltűntünk a szeme elől azoknak, akik följelenthettek volna. A kórházban többször volt razzia, de mi a fertőző osztályon voltunk, és oda a németek és a nyilasok se nagyon akartak bemenni. 1945 január elején egyszer csak megjelent apám a kórházban. Megszökött a munkaszolgálatból. És akkor ott együtt ért minket január 14-én a felszabadulás [lásd: Budapest felszabadítása].